

Stressgerelateerde stoornissen

Werkhervatting en effectiviteit

Prof. dr. R.W.B. Blonk

TNO | Kennis voor zaken

Inleiding

- **Stressgerelateerde stoornissen**
- **Effectstudies**

Stressgerelateerde stoornissen

- Even recapituleren

Volgens de NVAB richtlijn:

- Spanningsklachten
 - Overspanning
 - Burnout
-
- Private GGZ: ongedifferentieerde somatoforme stoornis

Behandeling

- Spanningsklachten:
- Individugericht
 - Stress managementtrainingen (CGT)
- Werkgericht
 - RI&E werkdruk/regelmogelijkheden/sociale steun/randvoorwaarden

Behandeling

- Voor overige stressgerelateerde stoornissen
- Cognitief gedragsmatige advisering (BA/AD/BMW)
- Cognitieve gedragstherapie
 - Intervenieren op cognities (irreëel goedachten)
 - Intervenieren op gedrag (inadequaat gedrag)
- Activerend
- Gericht op functioneringsherstel
- Werkhervatting: wat is de wetenschappelijke fundering, evidence based?
- Maar vooral hoe doe je dat?

Interventiestudies

- Klink, Blonk, Schene & van Dijk, 2003
- Nieuwenhuijsen, Verbeek, de Boer, Blonk & van Dijk, 2004
- Lange, van der Ven, Schrieken & Smit, 2003
- Mommersteeg, Heijnen & Doornen, 2006
- Blonk & Lagerveld, 2004
- De Vente, Kamphuis, Blonk & Emmelkamp, 2006a/b
- Blonk, Lagerveld & Houtman, 2006
- Lagerveld & Blonk, 2006

Studie 1, Klink, Blonk, Schene & van Dijk, 2003

- Quasi-experimenteel design
- Doel: effect onderzoek
- Twee condities: experimenteel (n = 110) versus care as usual (n = 83)
- Uitkomstmaten: 4DKL, verzuimduur
- Effecten
 - Daling van klachten in beide condities
 - Geen verschil tussen de condities
 - Verschil in verzuimduur 70 dagen versus 90 dagen ten gunste van de experimentele behandeling
 - Kern experimentele behandeling nadruk op werkhervatting
 - Geen relatie tussen klachtendaling en verzuimduur
- Voorloper NVAB richtlijn

Studie 2: Nieuwenhuijsen et al, 2004

- Cohort onderzoek:
- Doel: relatie tussen kwaliteit uitvoering richtlijn NVAB en effectiviteit
- Deelnemers: 190 werknemers
- Uitkomstmaten: klachten (DASS, CIS), verzuimduur
- Resultaat: overeenkomend met Klink et al (2003)
 - Wel een klachtreductie, maar geen relatie tussen kwaliteit en klachtreductie
 - Wel een relatie tussen kwaliteit en verzuimduur, hoe hoger de kwaliteit des te korter de verzuimduur
 - Wel een relatie tussen kwaliteit en tevredenheid, hoe hoger de kwaliteit des te lager de tevredenheid
- Predictoren

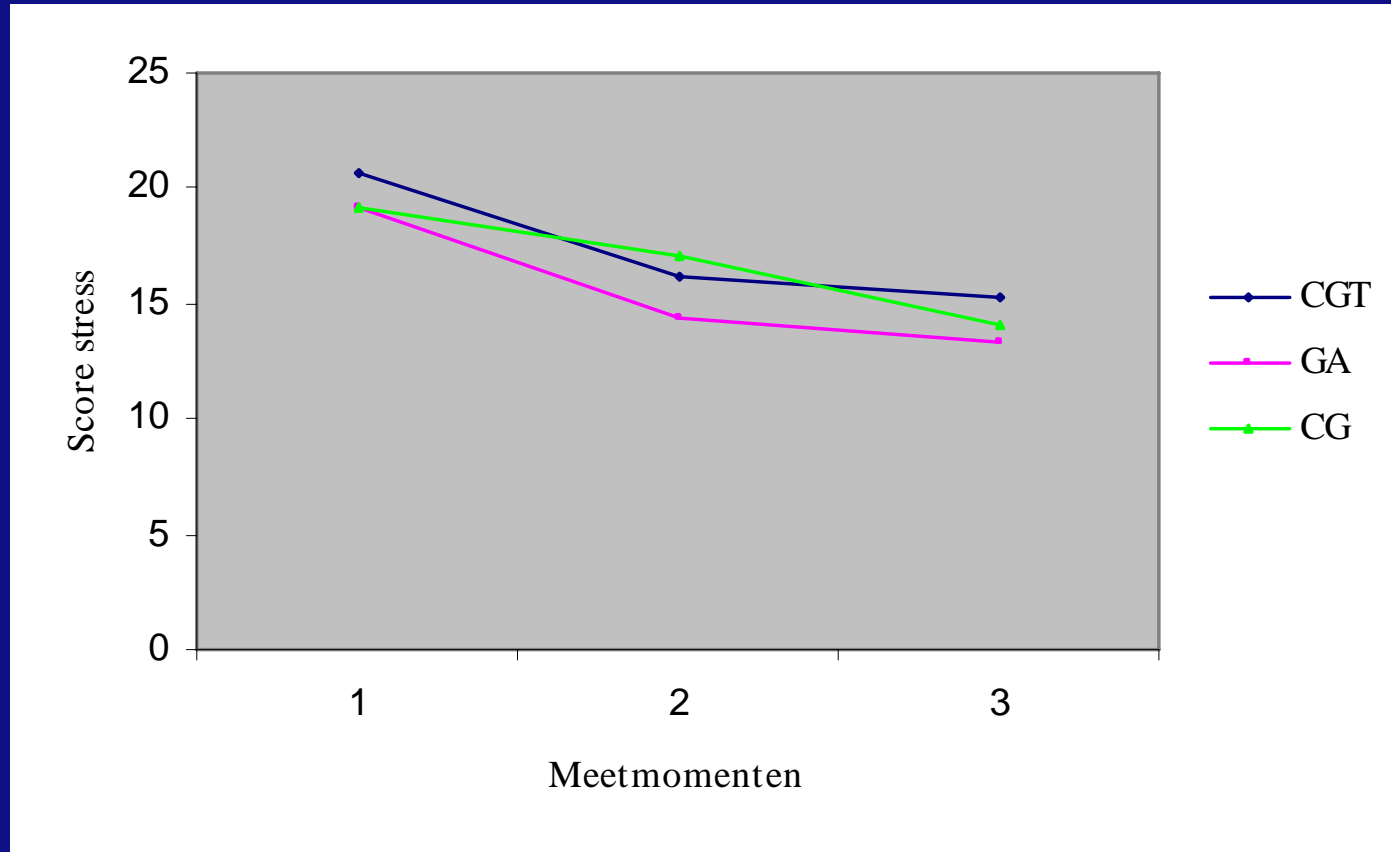
Studie 3, Lange et al, 2003

- Experimenteel design
- Doel: effect onderzoek, twee condities
- Deelnemers: 96 experimentele en 37 controle groep
- Experimenteel: internet behandeling: CGT, registratie klachten, ontspanning, cognitieve herstructurering (piekeren, positieve kwaliteiten), timemanagement, werkhervatting.
- Uitkomstmaten: UBOS, DASS
- Effecten:
 - Interactie-effecten op UBOS en DASS ten gunste van experimentele conditie

Studie 4: Blonk & Lagerveld, 2004

- Experimenteel design
- Drie condities: A.D., CGT en controle
- A.D. = combinatie arbeidsdeskundige en stress management adviezen
- Deelnemers: 122 zelfstandig ondernemers, stress gerelateerde aandoeningen
- Uitkomstmaten: DASS en verzuimduur
- Effecten:
 - Daling in klachten, trend A.D. en CGT beter dan controle
 - Verschil in verzuimduur
 - Partiele hervatting: 15 dagen (42 vs 57)
 - Volledige hervatting: 6 maanden (120 vs 290)

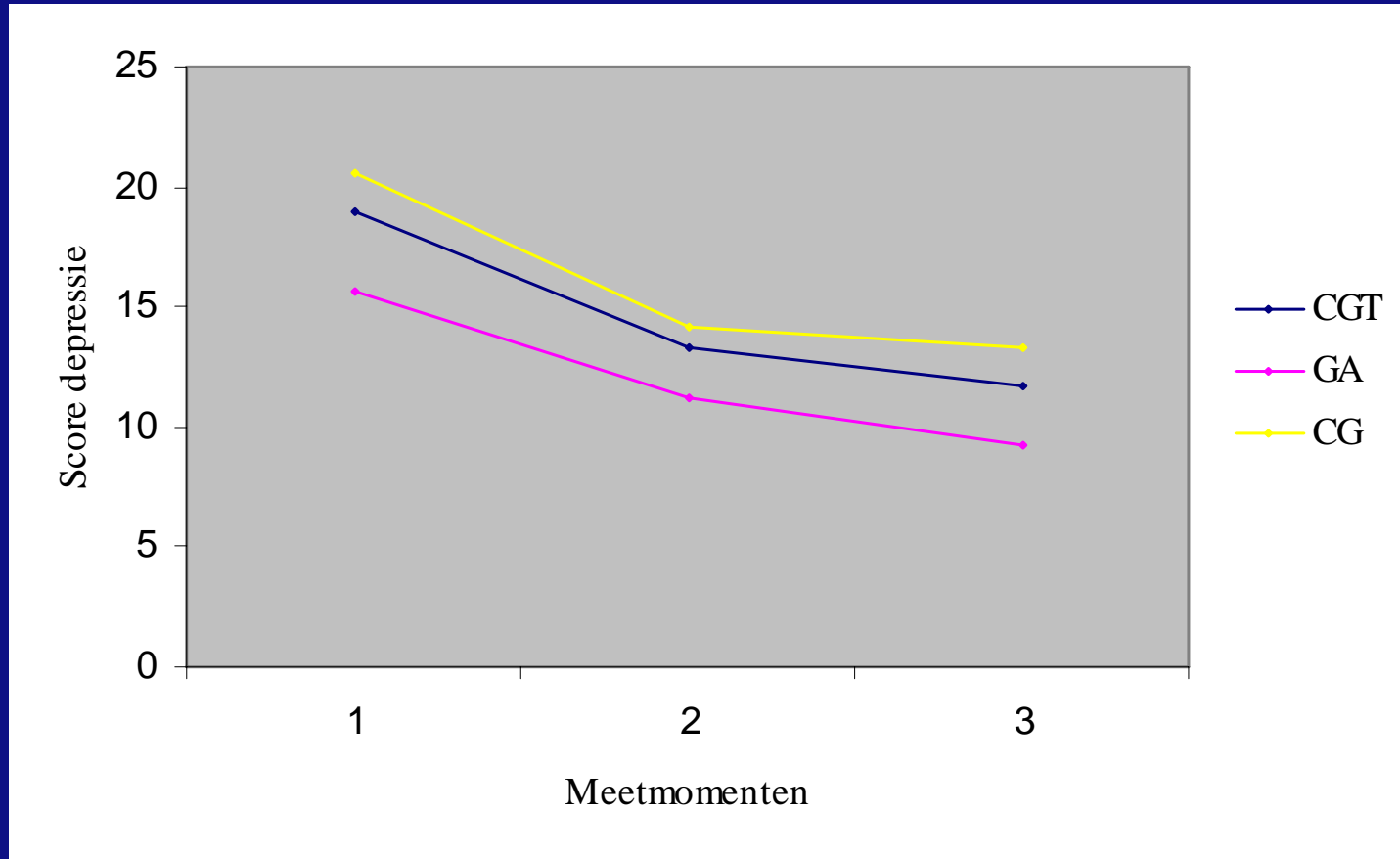
Resultaten stress klachten

Korte termijn $GA = CGT = CG$

Lange termijn $GA = CGT = CG$

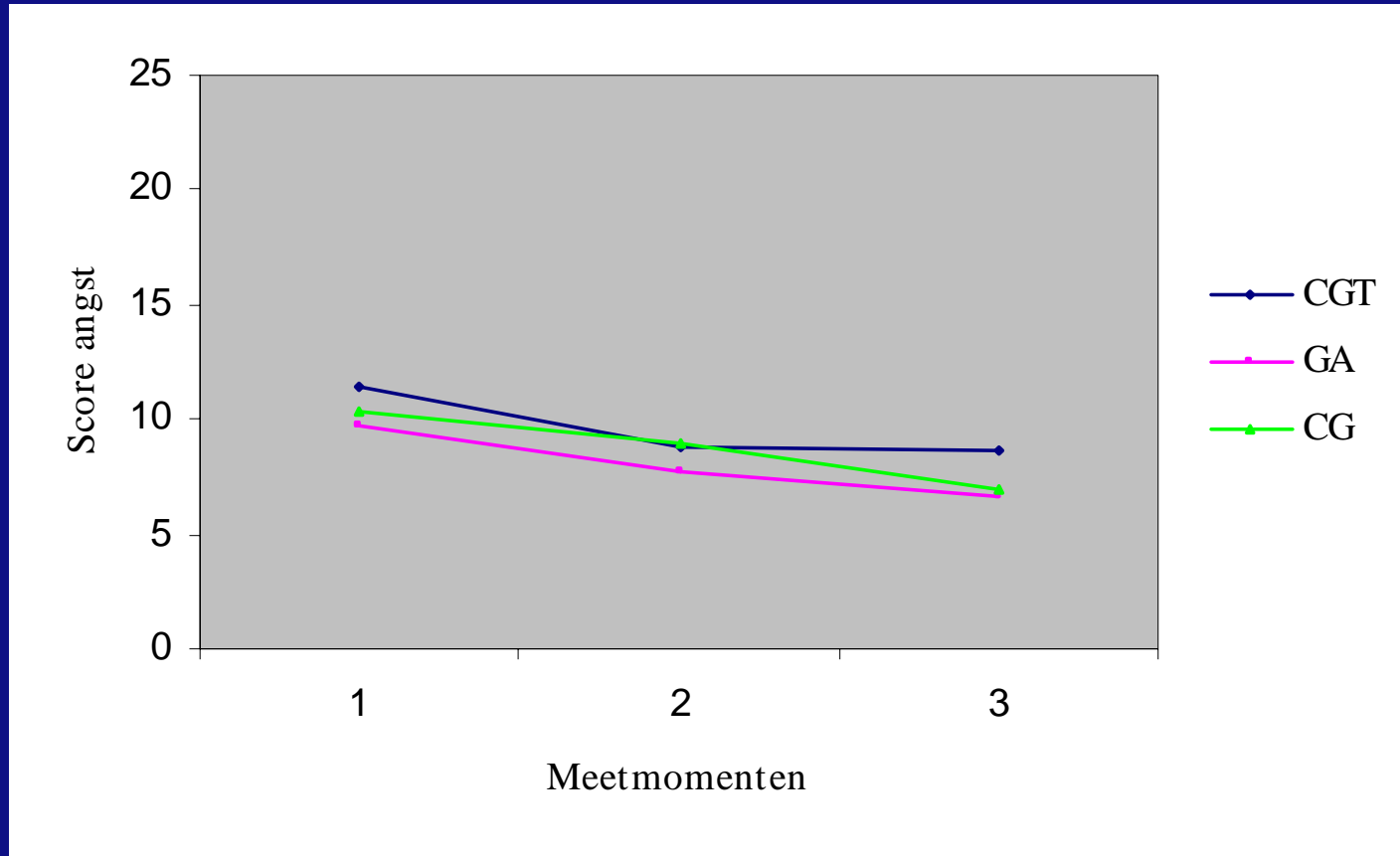
Resultaten depressieve klachten

Korte termijn GA = CGT = CG

Lange termijn GA = CGT = CG

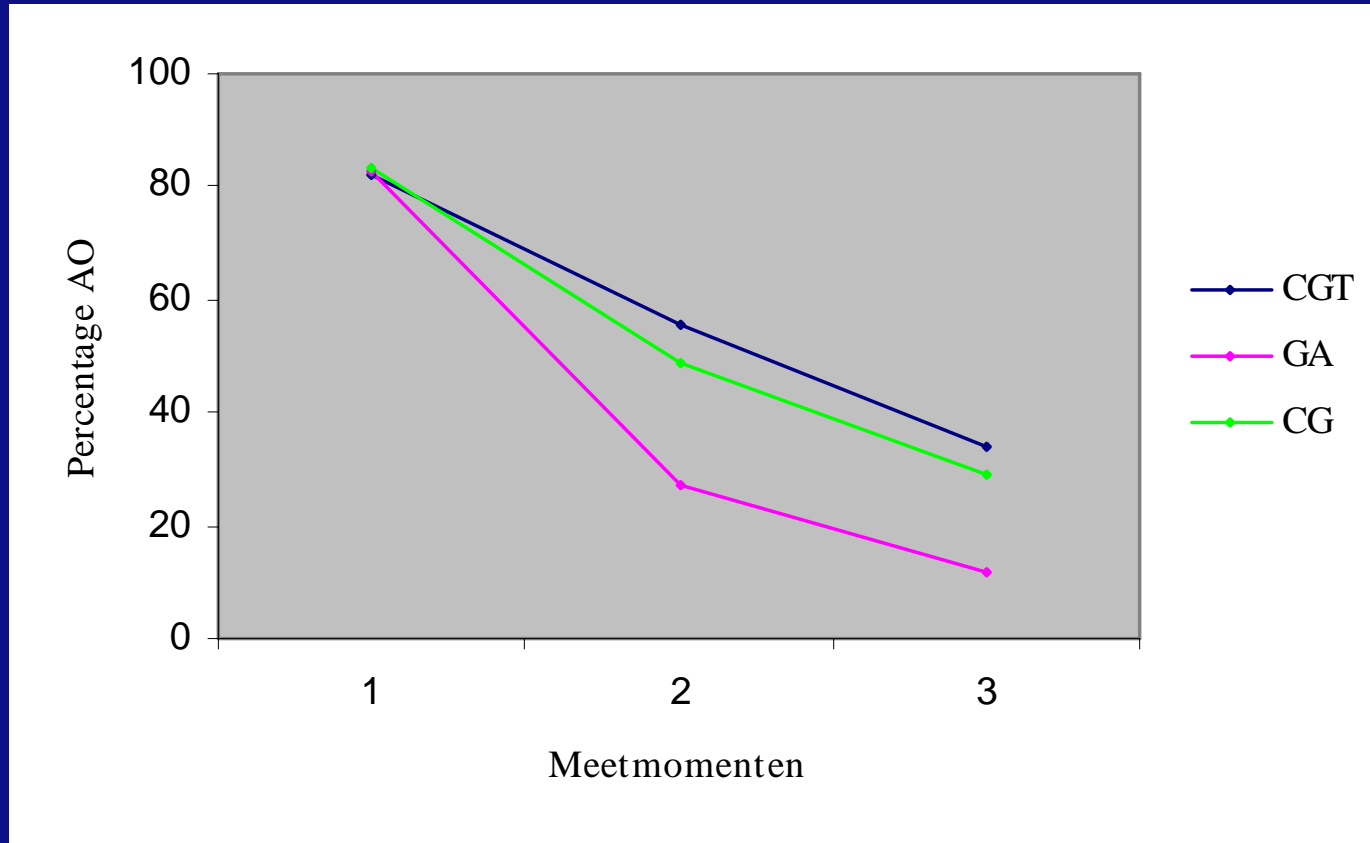
Resultaten angstklachten

Korte termijn GA = CGT = CG

Lange termijn GA = CGT = CG

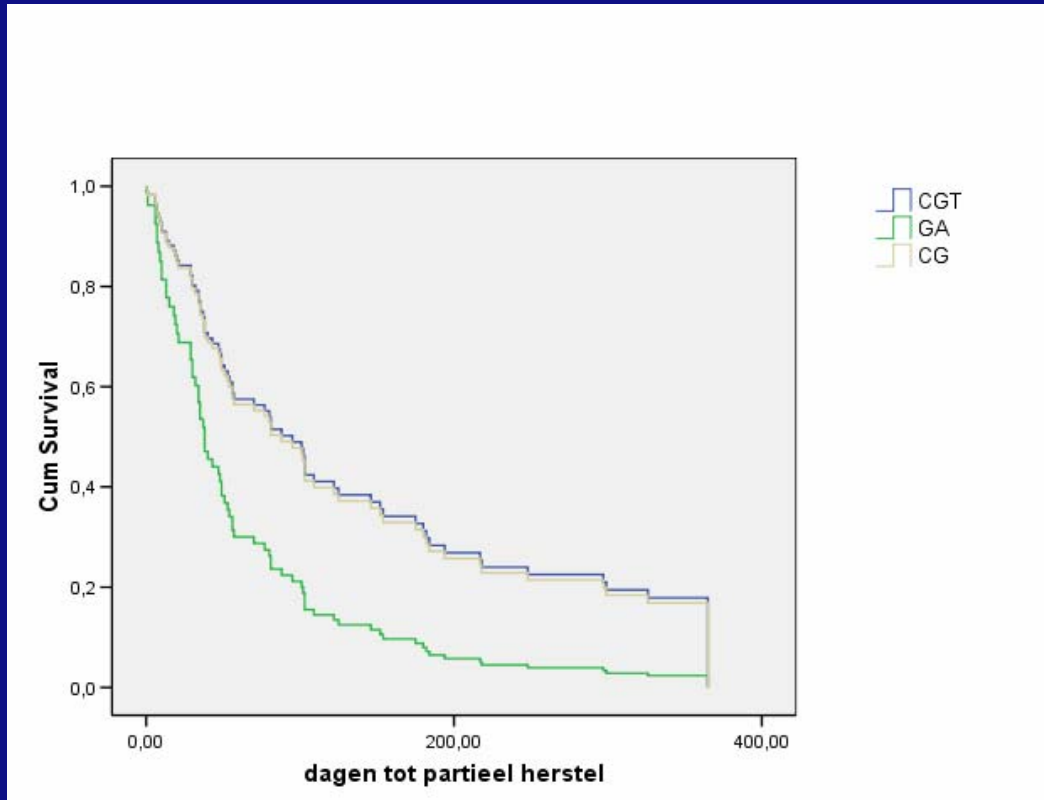
Resultaten AO %

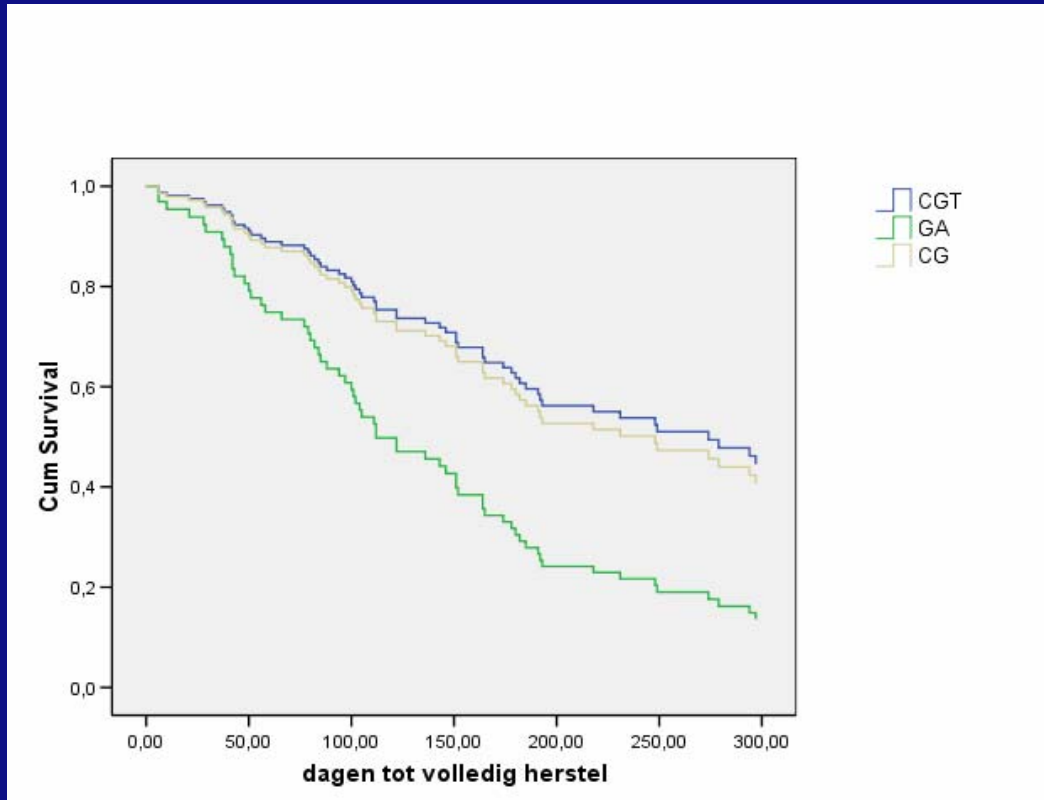
Korte termijn $GA > CGT = CG$

Lange termijn $GA > CGT = CG$

Partiële werkhervatting

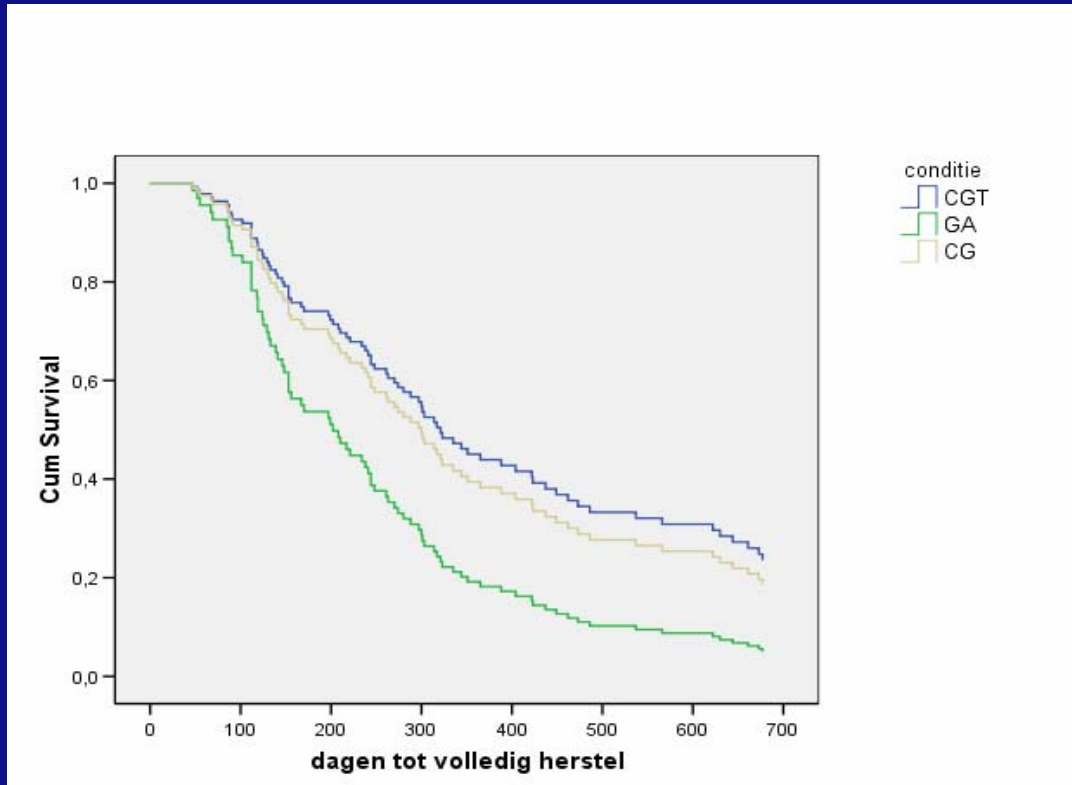
Volledige werkhervatting

Studie 7: Blonk, Lagerveld & Houtman, 2006

- Vervolg op de zelfstandigenstudie
- Verzuimdata 26 maanden na instroom
- Drie plaatjes

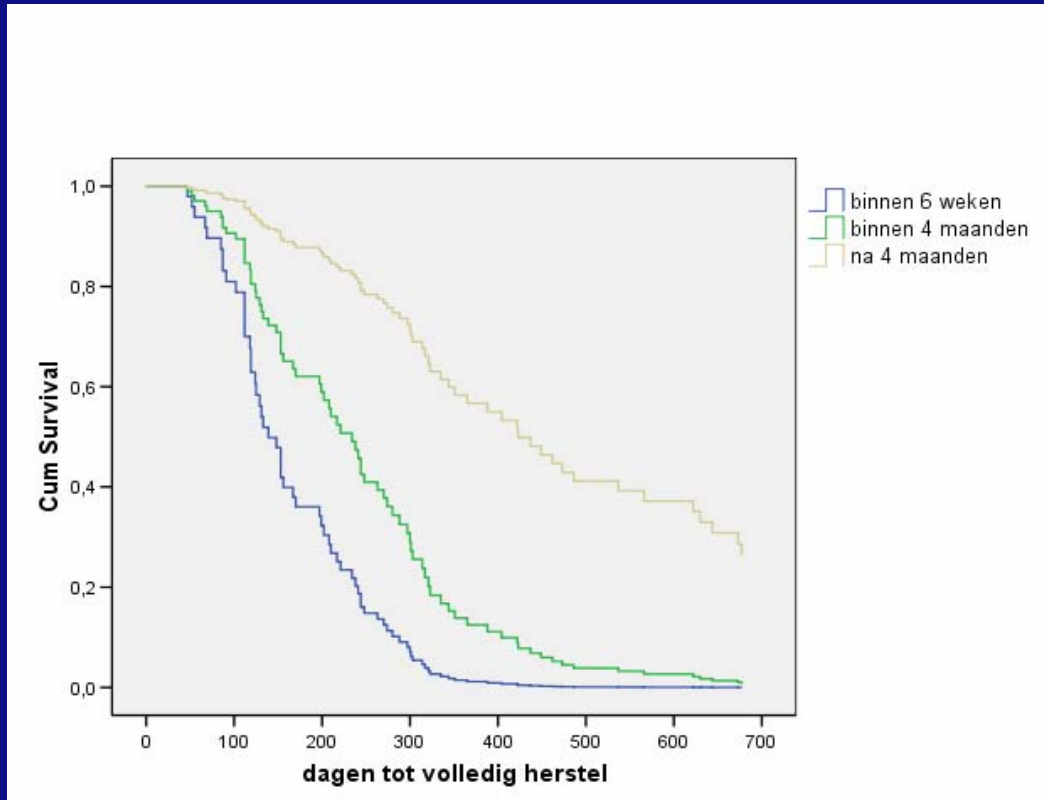
Resultaten 1:

Significante effecten:

Conditie: GA > CGT
en CG

Resultaten 2:

Significante effecten:

Coping palliatief (-)

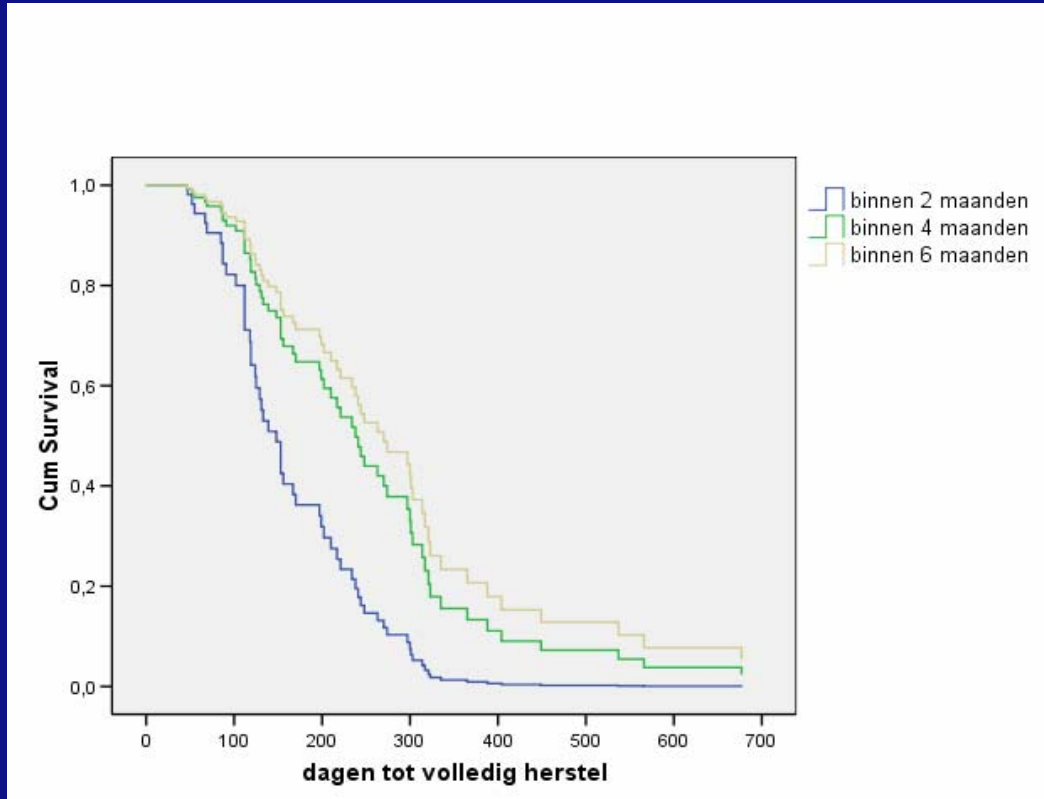
Coping actief (+)

Werkhervatting:

Binnen 6 weken

Binnen 4 maanden

Resultaten 3:

Significant effecten:

UBOS: professional efficacy

Partiele hervatting binnen 2 maanden

Werkhervatting in de behandeling

- Check coping (palliatief en actief) ivm risicofactor
- Zo snel mogelijk bij voorkeur binnen twee maanden
- Rekening houden met klachtniveau en
- Competentiebeleving
- Werkhervatting en competentiebeleving zijn circulair
- Werkhervatting is een gradueel proces dat kan beginnen met praten
- Meer algemeen: integreer werkaspecten in de begeleiding
- Dat betekent: gebruik werkaspecten om problemen in de persoon de behandelen.

Studie 8: Lagerveld & Blonk, 2006

- I.s.m. Ensis (GGZ Europoort)
- Vergelijkend therapie-effect onderzoek
- Cure & Care protocollen versus
- Cluster random design
- Deelnemers: 160 werknemers uitgevallen met psychische klachten (n = 240)
- Eerste resultaten (metingen 0-3 maanden)
- Effecten op werkhervatting (tgv exp. cond.)
- Tijdeffecten op klachten (geen interactie)

Samenvattende opmerkingen

- Klachtreductie treedt op ongeacht de behandeling
- Klachtenniveau blijft significant hoger
- Werkhervatting zo snel mogelijk
- Werkaspecten integreren in de behandeling
- Werkhervatting is geen doel maar een middel tot herstel
- Circulair proces competentiebeleving en partiele werkhervatting
- Richten in eerste instantie op functioneren

- Onderzoek naar criteria voor werkhervatting
- Onderzoek naar predictoren
- Onderzoek naar procesvariabelen